

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica oculi

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

dignam, quæ de jure liberorum participet. Hæc erat ἀξιμὴ pugna, ubi omnia in acie novacula constituta videbantur. Quare heroicum animum induit Cananæa, & eleganti inversione responsi vincit invincibilem. Fatetur se esse canem, interim sibi petit dari quod canibus non solet denegari, micas videlicet misericordiæ divinæ.

Hæc demum tentatio est omnium periculosissima, quando indignitas nostra nobis objicitur inter orandum, quod peccatores Deus non exaudiat, Joh. 9. v. 31.

Sed exemplo Cananæa non circumspiciamus de operum meritis, ut hoc modo nostram coram Deo justitiam stabilire velimus, Rom. 10. v. 3. Sed liberè profiteamur nostram indignitatem cum Abrahamo, Genes. 18. v. 27. Daniele, c. 9. v. 18. & Centurione, Matth. 8. v. 8. & micas divinæ misericordiæ imploremus, objicientes ipsi cum Davide suavissimam invitationem tuam, Ps. 27. v. 8. Tunc certe is qui dives est in misericordia, superabundanter dabit plus quàm petimus aut intelligimus, Eph. 3. v. 20.

De Secundo.

Fuit confictus, sequitur eventus, quem læta certaminis catastrophe quasi coronat. Ubi notanda

1. *Christi exclamatio*, quâ austeritatis specie tandem seposita amicam suam faciem ostendit, & victricem Cananæa fidem prædicat. O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.

Videte, quanta sit precationis vis & efficacia. Micas petit, & ecce thesauros divinæ misericordiæ accipit. O instate dilecti, instate precando, & audietis etiam tandem aliquando vocem illam suavissimam, fiat sicut vis: Sicut enim Joseph ad gemitus fratrum se diutius cohibere non poterat, nam commovebantur viscera, & erumpabant lacrymæ, ut textus sonat, Genes. 43. vers. 30. Ita cælestis Joseph ad preces nostras se non potest continere, sed prorumpit tandem: Ego sum JESUS frater vester, nolite timere: Conturbata sunt viscera mea super te, miserans miserabor tui, Jerem. 31. v. 20.

2. *Filiæ sanatio*. Nam eo ipso momento filia liberatur à dæmonio, Marc. 7. vers. 29. 30. Unde apparet divinæ vocis Christi ἐνέγγηα, quæ filiam ad Cananæa absentem penetrat, & Diabolum expellit. Quapropter veneremur ipsum, & collaudemus Deum, qui tantam virtutem & majestatem homini Christo concessit, Matth. 9. v. 8.

Dominica Oculi.

Evangelium Luc. 11. vers. 14. 18.

CUM Simson heros ille incomparabilis descenderet cum Parentibus suis in Thamnatha, ecce catulus leonis rugiens ipsi occurrit. Irruit autem Spiritus Domini in Samson, & dilaceravit leonem

quasi hædum, quamvis nil haberet in manibus, Judic. 14. v. 5.

Admirandum profectò facinus! Sed audite dilecti, quid in hodierna pericope de Christo Evangelista commemoret, cujus

M 3

typus

typus erat Simson ille terrenus. Huic occurrit etiam Leo non corporalis, sed infernalis, in obsessio aliquo homine, quem cæcum, surdum & mutum reddidit. At heroico zelo in vadit eum, & miseram illam ovem digito Dei ex fauceibus leonis eripit, quod majori certè admiratione dignum est.

Intuebamur nos historiam illam propius, quæ tribus potissimum partibus absolvitur.

I. *Dæmonii ejectio.*

II. *Miraculi acceptio.*

III. *Christi defensio.*

JJ.

EXEGESIS.

PRæfens Dominica vocatur Oculi ex Pf. 25. v. 15. quo nomine pii Veteres respererunt ad insidias Diaboli, quibus à dextris & sinistris nos semper oppugnat tanquam infernalis venator, Pf. 91. v. 3. & mone-re voluerunt Christianos, ut oculos habeant apertos & vigilantes, ad Deum, per ferias preces directos, si *μὴ δολοίως* hujus venatoris effugere velint. Quem in finem ordinarunt pericopam talem, quæ tam Diaboli truculentiam quam Christi potentiam nobis ob oculos ponit. Nam erat Jesus ejiciens dæmonium, inquit Evangelista & illud erat mutum, cumq; eiecisset dæmonium, locutus est mutus, in quibus verbis duo cum primis ponderanda sunt:

1. *Miserum spectaculum.* Nam homo ille, qui Christo adducitur, erat corporaliter obsessus à Diabolo, & non tantum mutus, sed etiam surdus, ut vox græca *κωφός* subinnuit. Matthæus addit, fuisse ipsum quoque cæcum, c. 12. v. 22. *O pestiferam dæmo-*

nis astutiam, utramque viam occupavit atque obstruxit, quibus erat ille crediturus, visum scilicet atque auditum, exclamat Chrysoctomus.

Ejusmodi potestatem naturaliter obtinet super totum genus humanum, quod per peccatum transtulit in regnum suum, Col. 1. vers. 13. homines per naturam sunt quasi ipsius palatium filii iræ, Eph. 2. v. 3. Servi peccati, Joh. 8. vers. 34. Hoc nomine vocatur fortis armatus, quia armatur per peccata nostra, quæ sunt ipsius aculeus, 1. Corinth. 15. v. 55. & quemadmodum opifex in sua officina per varia instrumenta pro lubitu operatur: Ita quoque Satanas in hominibus incredulis & impiis efficax est, & ad omnis generis flagitia ipsos impellit, Eph. 2. v. 2. 2. Tim. 2. v. 26.

Quamvis enim benignissimus Deus ex immensa dilectione Filium suum unigenitum mundo dederit, Joh. 3. v. 16. ac per illum genus humanum ex potestate & regno Satana liberaverit, attamen Diabolus summis viribus renititur, & conatu quanto potest maximo hoc agit, ut maximam hominum partem in regno suo captivam detineat, ne beneficii hujus participes reddantur. Multi etiam sponte in captivitate illa permanent, & contemnunt Dei consilium adversus semetipsos, Luc. 7. v. 30.

Hæc est spiritualis obsessio, quâ Christiani nominis hostis, quos sibi subjugavit, reddit cæcos, ut non videant claritatem Evangelii, 2. Cor. 4. vers. 4. reddit surdos, ut aures habeant, & tamen non audiant, quod de idolis ait Psaltes regius, Pf. 115. v. 6. conf. Esa. 6. vers. 9. Jer. 6. vers. 10. reddit muros, ut non loquantur eloquia Dei, sed blasphemias, execrationes, turpiloquia, obscenitates, quæ sanctos non decent, Eph. 5. v. 4. Ergo
orate,

orate, vos mei, nam sicut Christus Spiritu Dei eiecit dæmonia, ut dicit in Evangelio: Ita per preces ex vera in Christum fide & Spiritus ardore profectas contra Satanæ insidias munire nos possumus. Nam Spiritus S. est Spiritus gratiæ & precum, Zachar. 12. vers. 10. Econtra verò sicut civitas muris carens facili negotio ab hoste occupatur: Ita cor hominis, quod vero DEI timore & precibus non est munitum & circumvallatum, facili negotio in Potestatem Satanæ redigitur, confer Tob. 8. vers. 2. ubi per nidorem hepatis ex pisce Asmodæus fugatus esse legitur. Talem vim habent etiam odora menta precum, Apoc. 8. vers. 3.

Leo terretur cantu galli: Ita leo infernalis precibus ex vigilanti spiritu profectis deterritur & abigitur, 1. Petr. 5. v. 8. 9.

2. *Insigne miraculum.* Fortis quidem armatus est Satanæ, sed longè fortior Messias, qui ipsum expulit, unde cæco visus, surdo auditus, muto loquela restituta fuit, adeoque quatuor simul in uno homine miracula perpetrata sunt.

Evidenter hinc evincitur, Christum esse verum Messiam, & Magistrum ad salvandum, qui non solum in diebus carnis suæ circumvixit, & benefecit, & liberavit, qui à Sarana affligebantur, Act. 10. vers. 38. Sed adhuc pro nobis pugnat, & contra hostem infernalem suos fideles acriter defendit, nam in manibus suis descripsit eos, Esa. 49. v. 16. conf. Es. 54. v. 10.

De Secundo.

Sequitur miraculi acceptio, quæ est

1. *Dextra*, quò pertinent

1. *Admirantes.* Nam admiratæ sunt turbæ, inquit Evangelista, & non simplici-

ter admiratæ sunt, sed ut Matthæus explicat, ἐξίστατο, quod est obstupescere, & de statu mentis dejici, ut in raptibus fieri solet. Agnoscunt igitur ex hoc miraculo Christum esse Davidis filium, Matth. 12. vers. 23. id est, verum Messiam, & promissum mundi Salvatorem; quamvis postea blasphemantibus Christum Phariseis, os sibi obturari sinunt, & confessionem occultant, quod infirmitati ipsorum ascribimus.

Nos quando videmus Deum adhuc hodie miracula operari in cælo, in terra, in mari, &c. non floccipendamus ea, sed admiremur cum turbis in præsentis Evangelio, & virtutem Dei annunciemus, qui vocavit nos de tenebris in admirabile lumen suum, 1. Petr. 2. vers. 9. Caveamus autem, ne in duas partes claudicemus, 1. Reg. 18. vers. 21. Sed quod corde credimus ore quoque confiteamur, Roman. 10. v. 10. nam tepidos evomet Dominus, Apoc. 3. v. 16.

2. *Depradicantes*, quorum fortasse plures fuerunt, sed unica hîc erumpit muliercula, quæ vocem suam extollit, & beatus venter, inquit, qui te portavit, & ubera quæ suxisti. Sed quia à Christo unico salutis nostræ fundamento ad Mariam delabitur, acceptat quidem Christus præconium illud, quatenus de felicitate & prærogativa externa accipitur, quam Maria mater Christi habet præ omnibus aliis mulieribus, sed quia hoc nihil facit ad veram beatitudinem, quæ in altero seculo fidelibus præparata est, corrigit Christus illam exclamationem, & imò, inquit, beati, qui verbum Dei audiunt & custodiunt. Hoc est unicum medium, quo custodimur per fidem in salutem, 1. Petr. 1. v. 5.

Mulier hæc suo nos docet exemplo, quàm facilè Deus etiam præter spem aliquos excitare

tare possit, qui gloriam suam annunciet, & errantibus contradicant, si vel maximè un tantum sit muliercula. Ita solus Moses contradicebat incantatoribus Ægyptiacis, Exod. 7. vers. 11. Elias Baaliticis sacerdotibus quorum erant centum quinquaginta, 1. Reg. 18. vers. 19. Micha falsis Prophetis, 1. Reg. 22. vers. 6. seqq. Johannes Hussus Concilio Constantiensi. Lutherus toti Papatui. Non ergò moveamur, si populosam malignantium caterva veritati resistat. Ex ore enim infantium & lactentium sibi laudem Deus perficere potest, Pl. 8. v. 3.

2. *Sinistra*

1. *Calumniantium*, ut sunt Pharisei & Scribæ, teste Marco, c. 3. v. 22. Hi excipiunt contra propriam conscientiam, Christum ejicere dæmonia per Beelzebub principem dæmoniorum. Fuit autem Beelzebub idolum Philistinorum, cujus mentio fit, 2. Reg. 1. vers. 2. quo nomine Judæi Diabolum intelligunt, gentium enim Dii sunt dæmonia, Pl. 96. vers. 5. aliàs idem est quod Dominus seu Rex muscarum, quia sub vexillo suo totum exercitum Diabolorum, instar muscularum per aërem volitantium, tanquam Imperator gubernat.

Discimus inde, nihil à morfu sycophantarum tutum esse. Sed rectè faciendo neminem time, & si maledicorum morsus experiri cogaris, perpende, quod idem Christo accidit. Servus non est major Domino, Joh. 15. v. 20. Si Magistrum Beelzebub nominant, quid mirum si & ministros ita nominent, Matth. 10. vers. 25. copiosa interim tibi merces in cælo reservatur, Matth. 5. v. 12.

2. *Tentantium*, qui signum petunt è cælo, ut vel solem sistat, vel retrogredi faciat, quod utrumque contigit, illud tempore Josuæ, Jos. 10. vers. 13. hoc tempore Hif-

kia, 2. Reg. 20. v. 9. vel tonitrua excitet, ut Samuel, 1. Sam. 12. vers. 18. vel ignem de cælo dejiciat, ut Elias, 1. Reg. 18. v. 38. sed hoc ipso stultitiam suam produnt, dum miracula petunt in ipsis miraculis, cujus farinae sunt etiam hodierni Pontificii, dum sub clarissimam Evangelii lucem, quæ hodie resplenduit, miracula à nobis flagitant. Sed quod Christus Phariseis respondebat Matt. 12. v. 39. idem habeant sibi à nobis: Generatio mala & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei. Nam contenti sumus signis & miraculis Apostolorum, quibus doctrinam nostram confirmarunt. Et certissimum hoc Antichristi signum esse nobis certò persuademus, cujus adventus erit secundum operationem Satanæ, in omni virtute, & signis & prodigiis mendacibus, 2. Thess. 2. v. 9.

De Tertio.

Restat ut examinemus *Christi apologiam & defensionem*, quæ est

I. *Refutatoria*, contra Phariseorum & Scribarum calumniam potissimum directa, & quinque constat argumentis.

i. *Desumitur ab incommodo*, vers. 17. 18. hoc modo: Si per Beelzebub ejicio dæmonia, ut vos dicitis, Satanus adversus seipsum dissidet. At Satanus adversus seipsum non dissidet, Ergò nec ego per Beelzebub ejicio dæmonia. Assumptionem Christus probat inde, quia regnum ejus stat inconcussum, illud autem fieri non posset, si bella & dissidia intestina prædominarentur. Hoc argumento commendatur nobis concordia, cum maxima sit spirituum malorum in obfirmando regno suo consensus, ut & nos in asserenda & defendenda Ecclesiæ unitate per vinculum pacis invicti & unanimes simus, Eph. 4. vers. 3. idem sentientes, in pace

Beelzebub
clm dicit?

pace agentes, 2. Cor. 13. v. 11. sicut membra unius corporis, 1. Cor. 12. v. 12. nam Deus non est Deus dissensionis sed pacis, 1. Cor. 14. v. 33. secus ab invicem consumemur, Gal. 5. vers. 15. Unitas tamen illa fundata sit in verbo & veritate, Joh. 17. v. 17. aliàs melius est dissidium veritatis causa ortum, quam vitiosa concordia, ut Naziancenus loquitur.

2. *Ab exemplo*, v. 19. hoc modo: Si ego per Beelzebub ejicio dæmonia, etiam filii vestri per illum ejicient. At non ejiciunt per Beelzebub. Ergò. Per filios ipsorum quidam intelligunt 70. discipulos, quibus potestatem dederat Dominus super immundos spiritus, Luc. 10. v. 17. Hi enim in gremio Judaici populi nati & educati erant. Quidam verò Exorcistæ Judæorum, qui ope Diaboli immundos ejiciebant spiritus, ut videre est Marc. 9. vers. 38. Luc. 9. vers. 49. Act. 19. v. 13. nam donum miraculorum etiam in hypocritas cadere potest, Matth. 7. v. 22.

Quia igitur Pharisei & Scribæ hos divinâ virtute ejicere dæmonia asseverabant, rectè concludit Christus, quod & ipse divinâ virtute dæmonia ejiciat, & addit, idè vestri erunt iudices, id est in extremo judicio vos condemnabunt suo testimonio, quod ex sola calumniandi libidine contra propriam conscientiam miraculum meum Diabolo auctori ascripsistis.

Hæc est natura invidiæ, quod amicorum vitia laudet, & eorum, quibus non benè cupit, virtutes etiam ad orcum quasi devoteat, juxta effatum Siracidis cap. 11. v. 33.

3. *à Contrario*, vers. 20. quasi dicat, si digito Dei, adeoque propriâ virtute dæmonia ejicio, utique hinc velut ex indubitato *etiam* colligere debebatis, pervenisse ad vos

regnum illud Dei, quod per Messiam inchoatum & constitutum iri, prædixere Sancti Prophetæ, & consequenter, me esse illum tot seculis desideratum & expectatum Messiam, id quod multitudo signorum meorum luculenter arguit. Quibus verbis sine dubio respexit Christus ad historiam Moïsis & Magorum Ægyptiorum, qui tandem ex productione pediculatorum digitorum Dei cognoscebant, Exod. 8. v. 19.

Ex hac collatione Evangelistarum, quorum alter Spiritum Dei per digitorum Dei interpretabatur, colligimus non tantum Spiritum S. esse verum Deum, sicut enim digitorum cum manu & brachio, manus verò vel brachium cum corpore in natura unum sunt: Ita Pater, Filius & Sp. S. tres quidem sunt in personis, sed una divina essentia, inquit Hieronymus. Sed etiam Judæos retundere possumus, qui adhuc hodie eodem spiritu calumniarum cum Patribus suis acti & ducti, per schem hamphoras Christum miracula sua perpetrâsse, impudentissimè nugantur, de quo vide Lutherum Tom. 8. Jen. fol. 109.

4. *Ab absurdo*, v. 22. q. d. Absurdum est, ut fortior armatus cedat ei, qui imbecilior est. Ita Satanas tanquam potentissimus spiritus ejici non potest, nisi à superiore & fortiore. Quando igitur palatium ipsius, quod permittente Deo occupavit, expugno, indeque illum dejicio, utique indubitato opere restatum reddo, me non colludere cum Diabolo, sed potius invictò ariete regnum ipsius oppugnare.

Descriptio illa Diaboli meritò nobis terrorem incutiat, ut peccata fugiamus, quæ nihil aliud sunt, quam arma injustitiæ quibus nos Satanas oppugnat, Rom. 6. vers. 19. Hoc tamen è contrario solari nos potest, quod

N

Chri-

*vid. infr.
Matth. Epist.
p. 402.*

Opusculo in adjecto.

Ap. v. 22. dant, q. ope Diaboli dæmonia ejiciunt, sed de illis p. 402. non habent donum miraculorum.

Christus fortior est, arma ejus abstulit, in quibus confidebat, & spolia distribuit. Quin adhuc dum ad dextram Patris sedens contra Draconem hunc ruffum, qui nos accusat coram Deo noctes atque dies, acriter nos defendit, Apoc. 12. vers. 7. & breviter sub pedibus nostris conteret, Rom. 16. v. 20.

5. *A diverso studio*, v. 23. quasi dicat: Me non habere fœdus cum Beelzebub, vel hinc liquidissimè patet, quia mea & Satanæ opera planè sunt diversa, imò contraria, ego sum veritas, Joh. 14. v. 6. ille pater mendacii, Joh. 8. v. 44. Ego lux vera, Joh. 1. v. 9. ille princeps tenebrarum, Eph. 6. v. 12. Ego pater omnis boni, Jac. 1. v. 16. ille author omnis mali, unde κατ' ἐξοχὴν *worps der Arge / oder der Böse* dicitur, Matth. 13. v. 19.

Notetur hæc Christi sententia contra Neutralistas, qui Deo simul & Mammonæ servire volunt, Matth. 6. v. 24. sed videant, quomodo conscientiam suam liberent, nulla siquidem est communio lucis & tenebrarum, 2. Cor. 6. v. 15.

II. *Exhortatoria*. Quia enim Christus videbat multos esse inspectatores, qui non considerabant periculum, in quo singulis momentis versabantur propter Satanam hostem illum ἀπὸ τοῦ γενεῆς humani, quasi in speculo ipsis ob oculos ponit

1. *Diaboli molimina*, quod non dormit, sed indefesso studio circumvagatur, si hac non succedit, alia rem aggreditur via, ut historia Jobi testatur. c. 1. v. 7. imò si vel maximè repellatur semel atque iterum, tamen redit impudentissimus spiritus, & multiplicato agmine nihil intentatum relinquit, ut domum pristinam recuperare possit.

Hoc probè considerate vos mei. Ecce vigilat hostis, & vos dormietis! O scelus! ô dedecus! vigilate & orate, ne intentionem incidatis, Matth. 26. v. 41.

2. *Summa discrimina*, quod extrema hominis illius pejora fiunt primis. Nam spiritus isti complicato molimine cor ejus justo Dei judicio securitatem præcedentem punientis planè captivant & occæcant, quo pertinet dictum Petri 2. c. 2. v. 20. seqq.

Caveamus igitur, ne per securitatem Diabolo viam aperiamus ad obsessionem spirituales, sed firmiter ipsi resistamus per fidem, 1. Pet. 5. v. 9. fides enim est ferramentum illud, quo Christo tanquam angulari lapidi conjungimur, 1. Pet. 2. v. 5. & quamdiu cum ipso uniti manemus, tuti sumus à Satanæ insidiis. Nam major est qui in nobis est, quam qui in mundo est, 1. Johan. 4. vers. 4.

Dominica Lætare.

Evangelium Joh. 6. v. 1. 15.

Magnum fuit miraculum, quod ad introitum Prophetæ Elisæi in domum viduæ illius Propheticæ oleum repente in urceolo

ejus cœpit excrecere, adeoque multiplicari, ut vas domesticis non potuerit comprehendere, sed aliunde mutuo sumere necesse fuerit, & quod in eodem capite describitur,

non